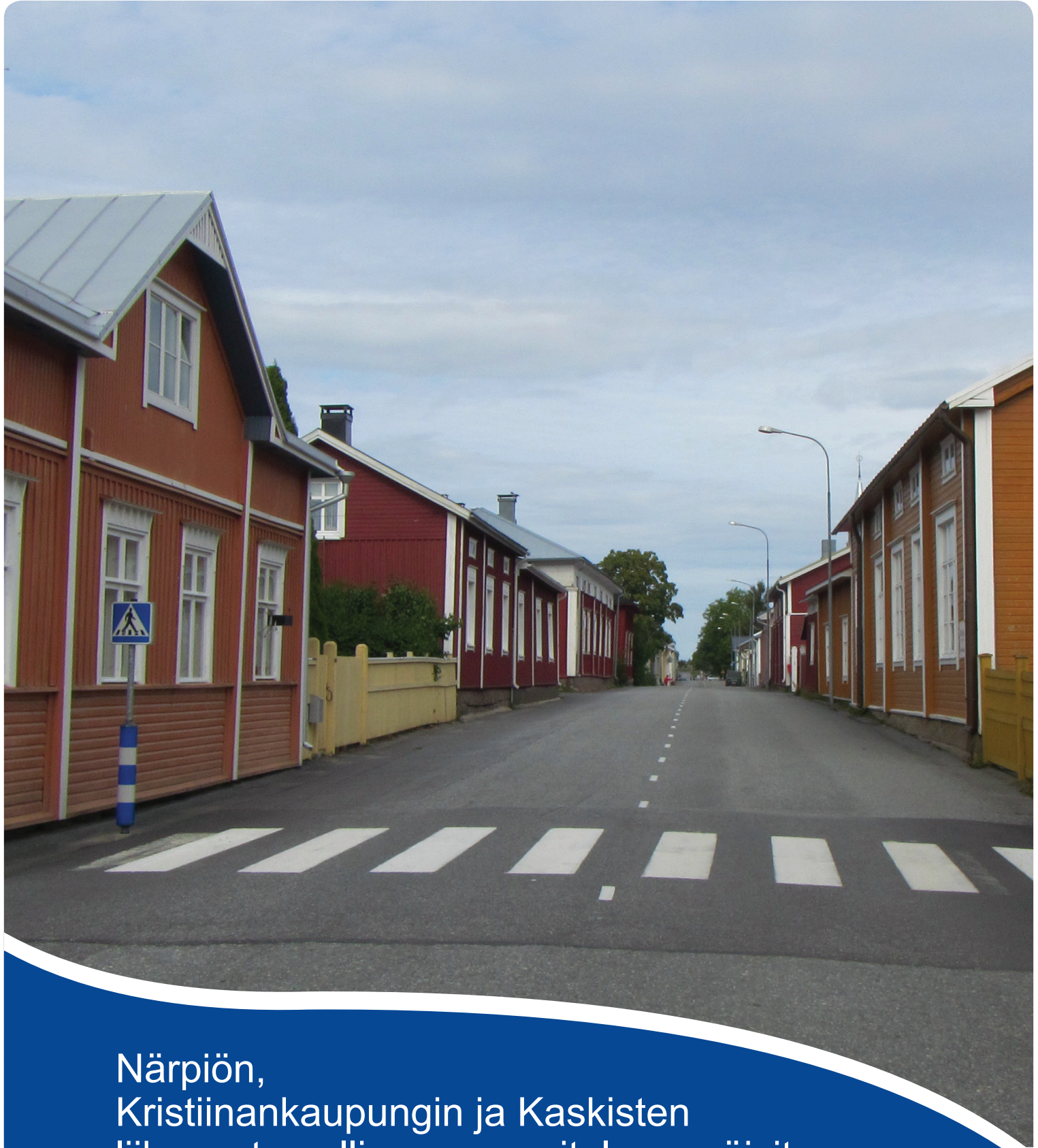




Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen



KRISTINESTAD
KRISTIINANKAUPUNKI



Närpiön,
Kristiinankaupungin ja Kaskisten
liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys

Kristiinankaupunki

Viisaan ja turvallisen liikkumisen suunnitelma

Turvallinen liikenne syntyy monista tekijöistä. Liikenneonnettomuuksien taustalla on lukuisia liikkujaan, ajoneuvoon ja liikenneympäristöön liittyviä tekijöitä. Samoin liikenneturvallisuuden parantuminen edellyttää useiden tahojen toimia ja kiinteää yhteistyötä.

Tienkäyttäjien liikennekäyttäytymiseen ja taustalla vaikuttaviin asenteisiin ja arvoihin vaikuttaminen on keskeinen tapa parantaa koettua turvallisuutta ja siten tukea esim. kuntalaisten omatoimista liikkumista. Parhaimmillaan liikenneturvallisuuskäsitelmä otetaan huomioon eri hallintokunnissa monissa toiminnaissa, kuten esimerkiksi henkilö- ja tavarakuljetusten hoitamisessa ja työntekijöiden liikkumisessa. Poliisin suorittama liikenteen valvonta ja Liikenneturvan tarjoama monipuolinen asiantuntija-apu liikenneturvallisuustyössä ovat merkittäviä. Arjen liikenteessä korostuu jokaisen liikkujan vastuullinen käyttäytyminen mm. turvavälineiden käyttö, liikennesääntöjen noudattaminen ja muiden liikkujien huomioiminen. Maankäytön suunnittelulla vaikutetaan liikkumisen tarpeeseen ja turvallisen liikkumisen mahdollisuuksiin pitkällä jätteellä. Liikenneympäristön parannustoimenpiteiden suunnittelun ja turvallisten ratkaisujen toteutuksen päävastuu on kunnan teknisellä toimella ja Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella (ELY-keskus).

Viisaan ja turvallisen liikkumisen suunnitelman pohjalta Kristiinankaupunki, ELY-keskus ja muut yhteistyötahot voivat toteuttaa jatkuvaa suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä sekä viisaan liikkumisen edistämistä alueella. Suunnitelmassa on kuvattu liikenneturvallisuustyö ja liikenneympäristön parantamistoimenpiteet.

Liikenneturvallisuustilanne

Kristiinankaupungissa tapahtui vuosina 2013–2017 yhteensä 250 poliisin tietoon tullutta tieliikenneonnettomuutta, joista 33 (13 %) johti henkilövahinkoon (kuolemaan tai loukkaantumiseen). Asukaslukuun suhteutettuna kunnan alueella tapahtui enemmän henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia (98 onn./ 100 000 as., keskiarvo vuosien 2013–2017 onnettomuuksista) kuin koko maassa keskimäärin (90 onn./ 100 000 as.).

Yleisimmät henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet 2013–2017

Yksittäisonnettomuudet



36 %

Jalankulkija- ja polkupyörä onnettomuudet



18 %

Risteämis- ja kääntymis- onnettomuudet

24 %

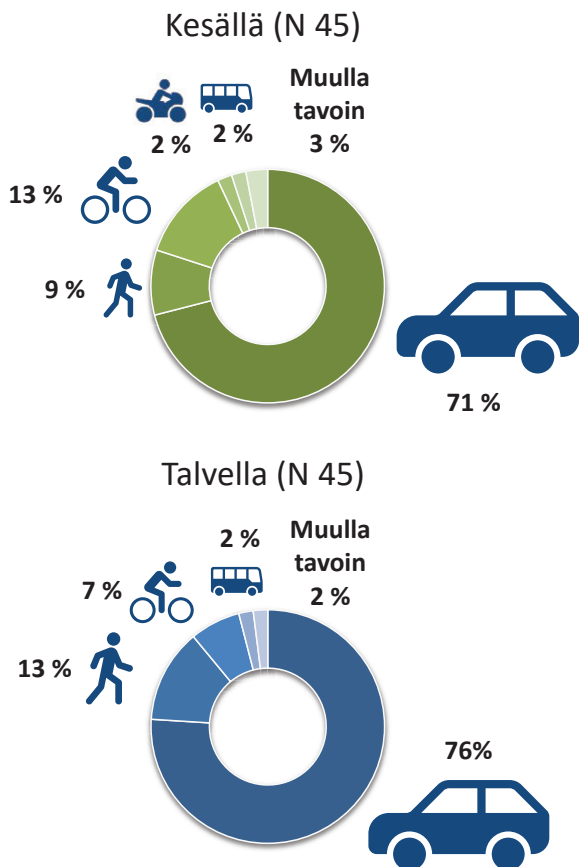


Taajama-alueiden onnettomuuksista 75% oli jalankulkija-, polkupyörä tai mopo-onnettomuuksia

Lähde: Poliisin tietoon tulleet liikenneonnettomuudet.

Liikenneonnettomuudet aiheuttavat inhimillistä kärsimystä. Kunnille ne merkitsevät myös taloudellisia menetyksiä. Kristiinankaupungissa vuosina 2013–2017 tapahtuneet onnettomuudet maksoivat yhteiskunnalle vuosittain noin 2,1 miljoonaa euroa, josta kunta maksaa pääasiassa terveys- ja sosiaalivakuutuksen kautta 15–20 % eli noin 0,4 miljoonaa euroa vuodessa.

Kulkumuodot työ- ja asiointimatkoilla



Koululaisten liikenneturvallisuus

Suunnittelutyön aikana toteutettiin oma kysely koululaisille. Vastausten mukaan koulumatkan pituus noin 76 %:lla koululaisista on alle viisi kilometriä. Koululaisista 60% kulkee koulumatkansa kävellen tai pyörällä. Koululaisista 93 % kokee koulumatkansa kuitenkin erittäin tai melko turvallisesti, vaikka he joutuvat käyttämään koulumatkalla usein autotien piennarta.

Koululaisten mielestä ongelmallisinta on puhelimen käyttö liikenteessä ja teiden huono talvikunnossapito. Tien ylittäminen muualta kuin suojatieltä koetaan turvallisuuden kannalta ongelmana. Koululaistenkin turvavälineiden käytössä on parantamisen varaa, etenkin turvavyön/ turvaistuimen, pyöräilykypärän ja heijastimen käytön osalta.

Tavoitteet

Valtakunnallinen liikenneturvallisuustyö on vuodesta 2001 alkaen perustunut tieliikenteen turvallisuusvisioon. Visio kuvaa yhteistä tahtotilaa, jota kohden kaikki toimijat määrätietoisesti suuntaavat omaa toimintaansa. Valtakunnallisen vision ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen visioiden mukaisesti, Kristiinankaupungin liikenneturvallisuusvisioksi on sovittu:

Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä ja liikenneympäristö koetaan turvalliseksi.

Visio kuvaa pitkän aikavälin tahtotilaa, johon pyritään aktiivisella liikenneturvallisuustyöllä erilaisin keinoin. Vision tavoittamisen ytimenä on maankäytön ja liikenneympäristön suunnittelun keinoin tarjota kuntalaisille viihtyisiä ja turvallisen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä.

Koettua turvallisuutta, liikennesääntöjen noudattamista, toisten huomioonottamista ja kuntalaisten omatoimista liikumista pyritään edistämään tietoihin, taitoihin ja asenteisiin vaikuttamalla. Viimekädessä jokainen kuntalainen voi omilla valinnoillaan toteuttaa visiota omassa liikkumisessaan. Visiota tukemaan asetettiin seudulla kolme konkreettista tavoitetta.

Tieliikenteessä tapahtuvat onnettomuudet vähenevät valtakunnallisen tavoitteen mukaisesti.

Liikennekäyttäytyminen parane ja turvavälineiden käyttö lisääntyy jatkuvalla ja suunnitelmallisella liikenneturvallisuustyöllä.

Jalankulku ja pyöräily lisääntyy.

Liikenneturvallisuustyön kehittäminen

Kasvatus, koulutus ja tiedotus

Liikennekasvatuksella pyritään vaikuttamaan ihmisten käyttäytymiseen ja valintoihin liikenneturvallisuutta parantavasti. Liikenneturvallisuustyö jatkuu kaikissa elinkaaren vaiheissa painotuksien vaihdellessa ikäryhmittäin. Nopeusrajoitusten noudattaminen, suojatien kunnioittaminen ja turvalaitteiden käyttö parantavat kaikenikäisten turvallisuutta liikenteessä. Turvallisuutta arvostava aikuinen on myös hyvä esimerkki lapsille. Ikäihmisten liikkumismahdollisuuksia voidaan turvata yhteiskunnallisilla tukipalveluilla. Turvalaitteiden ja apuvälineiden käytöstä tiedottamalla parannetaan itsenäisesti liikkuvien turvallisuutta. Ikäautoilijoiden ajokykyä voidaan ylläpitää itseopiskeluaineiston ja Ikäautoilijan kuntokurssien avulla.

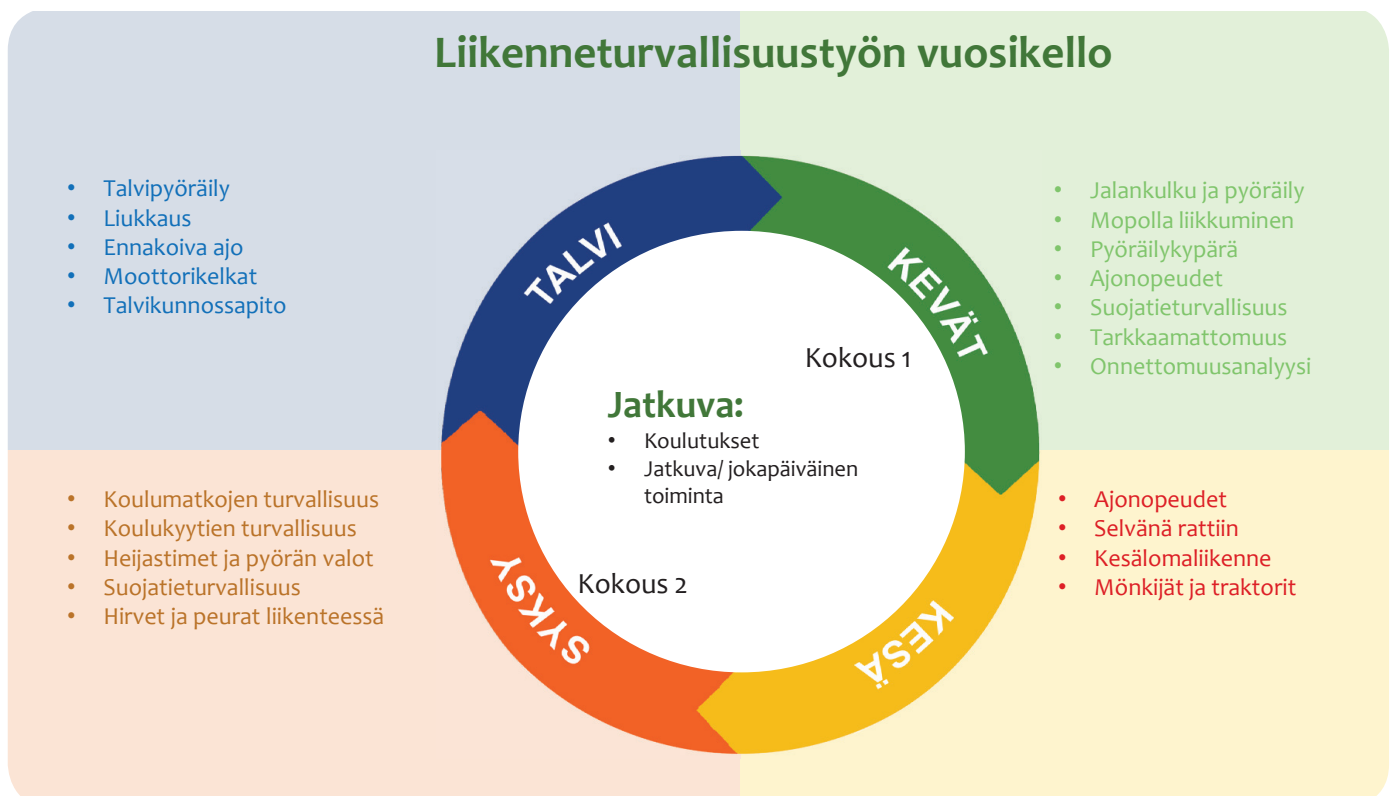
Liikenneturvallisuustyöllä parannetaan ihmisten tietämystä liikkumisympäristöstään ja turvallisen liikennekäyttämisen tiedostamista. Yhdessä fyysisen liikenneympäristön parantumisen kanssa tienkäyttäjien muuttuvat asenteet ja arvot parantavat liikenneturvallisuutta. Asenteisiin vaikuttaminen on kuitenkin pitkäjänteistä työtä ja tuloksia on vaikea mitata tai osoittaa.

Kunnan tekemää työtä ohjataan liikenneturvallisuuden toimintasuunnitelmalla, jossa on kuvattu kunnan toiminta eri hallintokunnissa. Suunnitelman ylläpito on helppoa ja sen sisältöä päivitetään vuosittain kunnan liikenneturvallisuusryhmän toimesta. Toimintasuunnitelman lisäksi kunnan eri tahoilla on jokapäiväisiä toimintatapoja, joissa huomioidaan turvallinen liikkuminen.

Tahot, jotka ovat edustettuina kunnan liikenneturvallisuusryhmässä:

- Tekninen
- Sivistys- ja liikunta
- Sosiaali ja terveys
- Poliisi
- Liikenneturva
- Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Liikenneturvallisuustyön vuosikello



Liikenneturvallisuusasioiden käsittely kunnassa

Kristiinankaupungin liikenneturvallisuustyötä koordinoidaan poikkihallinnollisen liikenneturvallisuusryhmän toimesta. Alustavasti on sovittu, että ryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Ryhmässä käsitellään koko liikenneturvallisuustyön kenttää, eli keskustellaan niin liikenneympäristöön, liikennekasvatukseen ja viestintään kuin valvontaankin liittyvistä toimenpiteistä. Toiminnan painopisteenä ovat kuitenkin liikennekasvatus ja viestintä sekä liikenneturvallisuustyön rakenteisiin liittyvät asiat, kuten eri henkilöstöryhmien kouluttaminen tai liikenneturvallisuusteeman kytkeminen kunnan strategiaihin.

Työn keskeisenä tavoitteena on jatkuvan liikenneturvallisuustyön ylläpitäminen kunnassa. Lisäksi tavoitteena on lisätä yhteistyötä eri hallintokuntien välillä sekä muiden kuntien ja ulkopuolisten tahojen kanssa, lisätä liikenneturvallisuustyön arvostusta erityisesti päättäjien keskuudessa sekä järjestää työlle tarvittavat resurssit. Liikenneturvallisuusryhmä määrittelee liikenneturvallisuustyön tavoitteet vuosittain edellisen vuoden palautteiden, kokemusten ja seurannan perusteella. Tavoitteita tukevien käytännön toimenpiteiden suunnittelusta ja toteuttamisesta huolehtivat eri hallintokuntien työntekijät

Kunnan liikenneturvallisuusryhmän tehtäviä yleisesti ovat:

- *Työn organisointi ja vastuun jakaminen.*
- *Tavoitteiden asettaminen ja niiden tarkistaminen vuosittain.*
- *Toimintasuunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta huolehtiminen.*
- *Liikenneturvallisuustilanteen ja -kehityksen sekä liikenneturvallisuustyön seuranta.*
- *Tiedottaminen sekä kunnan hallinnon sisällä että ulospäin kuntalaisille.*
- *Eri liikkujaryhmien näkökulmien huomioiminen maankäytön ja liikenteen suunnitelmis-*



Viisaan liikkumisen edistäminen

Viisas liikkuminen tarkoittaa sitä, että eri kulkutapoja käytetään järkevästi ja sopivasti: lyhyillä matkoilla mennään jalan tai pyöräillään, pitkillä matkoilla mennään junalla tai bussilla ja autoa käytetään silloin kuin se on sopivin tai jopa ainoa mahdollinen kulkutapa. Kestävällä liikkumisella tarkoitetaan liikkumisen painopisteen siirtämistä henkilöautoilua vähemmän päästöjä aiheuttaviin ja ihmisten hyvinvoinnin kannalta edullisiin kulkutapoihin. Auton käyttö on edelleen tarpeen ja perusteltua, mikäli jalankulku ja pyöräily tai joukkoliikenne ei syystä tai toisesta sovi omaan elämäntyyliin.



Jalankulun ja pyöräilyn houkuttelevuuteen vaikuttavat liikkumisympäristöjen viihtyisyys ja esteettömyys, liikkujien kokemus turvallisuus sekä väyläverkoston kattavuus ja laatu. Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen tulee ensisijaisesti panostaa taajama-alueilla, joissa potentiaali näiden kulkutapojen käyttöön on suurin, mutta joissa myös liikenneturvallisuustilanne on heikoin. Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteista huolehditaan erityisesti koulujen ja oppilaitosten, palvelukotien, kirjastojen, terveyskeskusten, urheilukohteiden, päivittäistavarakauppojen ja suurten työpaikkakeskittymien lähialueilla. Jalankulku- ja pyörätieverkkoa kehitetään ensisijaisesti täydentämällä olemassa olevaa verkkoa ja poistamalla epäjatkuvuuskohtia. Jalankulun ja pyöräilyn turvallisuuden parantaminen edellyttää autojen ajonopeuksien hillitsemistä sekä turvallisia liikennejärjestelyitä etenkin liittymissä ja tietä ylitettäessä.

Liikenteen rauhoittaminen

Taajamien pahin liikenneturvallisuusongelma on korkea ajonopeus. Taajamissa henkilövahingot kohdistuvat yleensä jalankulkijoihin tai pyöräilijöihin. Nopeustason pienikin alentaminen vähentää henkilövahinkoriskiä merkittävästi. Liikenteen rauhoittamisen tavoitteena on asuin- tai asuin-tympäristön turvallisuuden sekä viihtyvyyden lisääminen jalankulun ja pyöräilyn ehdoilla. Liikenneympäristön tulee olla sellainen, että alhainen nopeustaso tuntuu mielekkäältä ja helpolta noudattaa.

Looginen nopeusrajoitus ja etuajo-oikeusjärjestelmä toimivat perustana liikenteen rauhoittamisessa. Uusilla alueilla katuverkon rakentamisen yhteydessä pyritään katutilaa jäsentämällä ja oikein mitoittamalla takaamaan turvallinen ympäristö ilman erillisiä hidasteita. Tiivis katutila (tarkoituksenmukainen poikkileikkaus ja katutilan rajaaminen istutuksin tai rakennuksin) ja pienipiirteinen geometria (lyhyet suorat osuudet ja sopivan jyrkät mutkat) osoittavat kuljettajalle sopivan ajonopeuden. Hidasteilla voidaan alentaa ajonopeuksia koulujen lähellä tai muilla alueilla, jossa on paljon jalankulkijoita ja pyöräilijöitä.

Liikenneympäristön parantaminen

Liikenneympäristön parantamiseksi on esitetty pieniä ja kustannustehokkaita tie- ja katu ympäristön parannustoimia. Toimenpideohjelman laadinta on pohjautunut laajaan vuorovaikutukseen ELY-keskuksen, kunnan ja sidosryhmien kanssa. Suunnittelun keskiössä on ollut viisaan liikkumisen edistäminen sekä kestävien liikkumismuotojen, jalankulun ja pyöräilyn, turvallisuuden parantaminen ajoneuvoliikenteen olosuhteita unohtamatta.

Liikenneympäristön toimenpiteet on raportoitu erillisenä toimenpideohjelmana. Kullekin toimenpiteelle on määritetty kustannusarvio, kiireellisyysluokka ja vastuutaho. Kristiinankaupungissa on esitetty esimerkiksi seuraavia toimenpiteitä:

- Merikatu (mt 662)-Lapväärtintie (mt 663) liittymän parantaminen esim. rakentamalla kiertoliittymä
- Lapväärtintie (mt 663)-Tiukantie (mt 6651) liittymän parantaminen esim. rakentamalla kiertoliittymä
- Kevyen liikenteen väylän rakentaminen Tiukantien varteen, keskustan ja valtatie 8 välille
- Koulujen piha- ja saattoliikennejärjestelyjen parantaminen

Jatkotoimenpiteet ja seuranta

Seurannan tavoitteena on tarkastella, miten liikenneturvallisuuksuustyössä on onnistuttu. Liikenneturvallisuuksuustyö on luonteeltaan pitkäjänteistä ja onnettomuuksien syntyyn vaikuttavat useat tekijät yhdessä. Yksittäisten toimenpiteiden vaikutuksia ei yleensä ole suoraan nähtävissä onnettomuustilastoissa vaan työn tulokset näkyvät vasta pidemmän ajanjakson kuluessa. Seurannan kautta pyritään osoittamaan, että tehty työ on oikeasuuntaista. Seuranta auttaa myös niukkojen resurssien kohdentamisessa ja liikenneturvallisuuksuustyön suunnittelussa. Seurannan kautta voidaan vaikuttaa myös työntekijöiden motivaatioon jatkaa toimintaa.

Liikenneturvallisuuksuustyön jatkuvan koordinoinnin ja järjestelmällisen seurannan apuvälineenä käytetään mittareita. Mittareiden avulla voidaan muodostaa käsitys liikenneturvallisuuksuustyön edistymisestä ja ryhtyä tarvittaviin jatkotoimenpiteisiin. Mittareiden tavoitteena on oman työn kehittäminen liikenneturvallisuuksukehityksen perusteella. Tämä palvelee kaikkia liikenneturvallisuuksuustyötä tekeviä tahoja, sillä mittarit kuvaavat pelkistetyä liikenneturvallisuuksuustyön edistymistä ja sen tavoitteita.

Viisaan ja turvallisen liikkumisen suunnitelma esitetään käsiteltäväksi kunnan asianomaisissa lautakunnissa ja hallituksessa. Poliittinen käsittely vahvistaa liikenneturvallisuuksuudelle asetetut tavoitteet ja osoittaa työhön tarvittavat resurssit. Tämä korostaa omalta osaltaan liikenneturvallisuuksuustyön painoarvoa. Suunnitelman valmistuttua tärkeintä on käytännön toiminnan jatkaminen ja toimenpiteiden toteutuksen aloittaminen.

Mittari

- Henkilövahinkoon johtaneiden tieliikenneonnettomuuksien määrä (kpl/ vuosi)
- Henkilövahinko-onnettomuuksissa mukana olleiden nuorten (15-24 -vuotiaat) määrä (henkilöä/ vuosi)
- Turvavyön, heijastimen ja pyöräilykypärän käyttö (välineiden käyttöaste)
- Liikenneturvallisuuksuryhmien toimintasuunnitelmien toteutuminen (%-osuus kaikista)
- Liikennejärjestelyistä esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen (%-osuus kaikista)

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
www.ely-keskus.fi

Aineistot löytyvät: www.kristiinankaupunki.fi

Suunnitelman laatija: Destia Oy/ Christel Kautiala, Antti Udd

Valokuvat: Antti Udd

Taitto: Mervi Koivula, Destia Oy